

МЕЧ СВЯТОСЛАВА – У
МУЗЕЇ НА ТАРАСОВІЙ ГОРІ **3**

УПА СТВОРИЛИ
ЗА НАКАЗОМ...
КАНІВЧАНИНА **6**

ЧЕРКАСЬКА
ШАБЛЯ ПРОТИ
МОСКВИ **7**

Козацький край

№6 (80)
27 травня 2016 р.

**"І НА ОНОВЛЕНІЙ ЗЕМЛІ ВРАГА
НЕ БУДЕ, СУПОСТАТА..."**

У Каневі в день 155-ї річниці
перепоховання Кобзаря в музеї був Меч
Святослава, а боєць "Азову" передав до
експозиції напівзгорілу книгу з віршами
Шевченка - з місця боїв на звільненій
від ворога землі Донбасу...

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

ШЛЯХ ДО УКРАЇНСЬКОГО ЩАСТЯ – ЧЕРЕЗ ВІРУ, НАДІЮ І ЛЮБОВ...

"Як би війну не назвали, то її суть не змінюється. Це російсько-українська війна. Це не громадянська війна. Ворог – Росія. Є противники – це ті, хто задурені Росією, яких називають сепаратисти чи ополченці. А є ворог – це Росія".

Ці слова, сказані Надією Савченко після повернення з ворожої неволі додому, насправді вже давно популярні в середовищі тих, хто на сході держави воює проти окупантів і їхніх посібників.

Вірити ворогам – самих себе обдурювати. Ця істина давно підтверджена підлістю ворогів по відношенню до тієї ж Савченко, викраденої з України, вивезеної до Росії і за брехливим звинуваченням засудженої місцевим «судом» до 22 років в'язниці. Підлістю і підступність по відношенню до багатьох інших українських громадян, які незаконно утримуються в тюрмах Росії за надуманими «преступленнями протів государства російского»...

Хто скаже, яким міжнародним правом може регламентуватися «робота» російських «судів», які поставили на конвеєр фабрикування кримінальних справ проти громадян України? Хто взявся виконувати місію зловивого жандарма, який взявся вирішувати, чи має право українець на українській землі боротися за волю України?!

У ці дні знову поніс тяжкі втрати батальйон «Айдар», у складі якого Надія Савченко (позивний «Куля») воювала на Донбасі. На Майдані в Києві 26 травня прощалися із загиблими «айдарівцями» – Миколою Кулібою (позивний «Дядя Коля») і Сергієм Баулою (позивний «Ворон»). Обидва полягли в бою – хлопці кажуть, що замість кожного бійця «Айдара» лягло десятеро ворогів...

Чому прощались на Майдані? Та тому, що майже всі в «Айдар» йшли саме звідси – після Революції Гідності. До речі, «Ворон» вже практично мав на руках документи – скоро мав демобілізуватися.

І так само, як на Майдані вони стояли за волю нації і самостійність держави – так і на Донбасі своїм ідеалам не зрадили...

«Айдар» мені близький, як жоден інший підрозділ не може бути близьким – коли влітку 2014-го під Георгіївкою я був в оточенні ворогів і сподіватися можна було лише на побратимів з «Айдару» – думав, що назви Лутугіно і Металіст вже ніколи не забуду. А слово Щастя набуло тоді для мене подвійного змісту – бо справді щастя, коли у місті Щастя на Луганщині, де стояв проти ворога батальйон, обходилося без загиблих і поранених...

У сучасному житті українця багато слів набувають іншого, подвійного значення. Найгірше усвідомлювати, що вже навіть діти запам'ятовують, що «град» – то не тільки опади з прогнозу погоди, а й смертельне залізо із військових зведень про втрати і бої...

За час, проведений «Кулею» за ґратами російських тюрем все частіше вживали і її ім'я у подвійному значенні: Надія стала символом надії на перемогу, бо незламний дух її запаливав патріотизм у тисячах інших сердець...

Надія повернулася в Україну. Віра у справедливість нашої війни за долю і майбутнє нації ніколи і не залишала патріотів. Любов до України і до її народу допомагає в тому.

Власне, маємо усе – Віру, Надію і Любов для того, щоб воякувати до перемоги за Щастя – і цього разу я говорю не про луганське Щастя, а Щастя для всієї України...

Книга про легендарного прикордонника продовжує подорож місцями боїв на Сході

Вийшов друком додатковий наклад книги черкаського журналіста Андрія Кравця «Генерал Момот: наш МІФ».

Під ногами українського офіцера шурхотіло каміння гірських стежок Афганістану – країни, де колись жив великий пророк Заратустра... Він зустрічав схід сонця в азербайджанській Нахичевані – у місцині, де згідно давньої легенди, колись пристав до берега ковчег біблійного Ноя... Він долав морські хвилі біля острова Зміїного, про який давньогрецькі легенди розповідають, що підняла скелястий берег з глибин сама богиня Фетіда – для свого сина Ахілесса...

Всюди, де був, доля закидала Ігоря Момота не як мандрівника, а як Воїна. Він вижив у багатьох боях і сутичках далеко від рідної землі, а поліг, захищаючи рубежі рідної держави. Любитель історії, легенд і міфів після загибелі сам став

справжньою легендою Незалежної України.

«Батько українського бестселера» Василь Шкляр так відгукнувся про книгу: «Добротний, професійно написаний нарис книжкового формату. Це те, про що я весь час кажу: мусимо все зафіксувати на документальному рівні...»

Книга вже вирушила до прикордонників «на нульовий кілометр» у Курахівку в зоні бойових дій на Донбасі та морських прикордонників у Маріуполі. Заплановано презентації у Харкові та Хмельницькому. Раніше презентації книги відбулися у Черкасах, Оршанці, Києві, Ізмаїлі, у румунському Галаці, в кількох військових підрозділах у зоні АТО на Донеччині і Луганщині, а також у Чонгарі під час блокади окупованого Криму.

Черкаси познайомили з «Історією без цензури»

Серію книг із проекту «Історія без цензури» презентовано 17 травня у Черкасах. Розказав містянам «що таке Україна», «що таке історія України» і «що таке «територія України» відомий український історик, етносоціолог та блогер Кирило Галушко. Зустріч організували громадська організація «Місто на "Че"», книжковий супермаркет «Буквиця» та «Нова Доба».

«Історія без цензури» – це історичний проект видавництва «Клуб сімейного дозвілля» спільно з Українським інститутом національної пам'яті, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Інститутом історії України

НАН України та громадським просвітницьким

проектом «Лікбез. Історичний Фронт». Проект передбачає видання 10 томів, присвячених історії України. У Черкасах презентували перші 4 книги «Історії без цензури».

Потреба створити альтернативний ресурс з історії виникла після російської агресії. Я це називаю соціальний актив історичного цеху. Ми вирішили

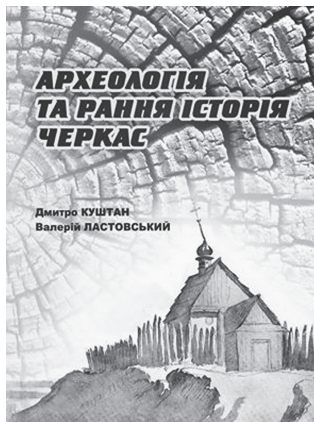
створити проект, який би розвінчував ті фейки, які скидає на нас російська пропаганда. Але потім ми перейшли до публічних заходів і видання книжок. За два роки ми створили мережу поширення історичної інформації для людей, не на академічному рівні, а на тому, який зрозумілий і цікавий, – заначив Галушко у коментарі «Громадському радію».

У Києві презентовано книгу про ранню історію Черкас

25 травня в рамках Чотирнадцятої Міжнародної наукової конференції "Церква – наука – суспільство: питання взаємодії" у Києві відбулася презентація нової книги Дмитра Куштана і Валерія Ластовського "Археологія та рання історія Черкас".

Черкаси – місто з багатовіковою історією. Та, на жаль, її досі ще не розказано. У XX – на поч. XXI ст. з історії Черкас було видано буквально пару книг, радше брошур, більше популярного, аніж наукового стибу. Те саме стосується й археології міста. Але те, що колись видавалося значним досягненням, тепер вже не може бути взірцем. Крім того, що Черкаси не мають вичерпного опису своєї історії, вона ще й містить багато невідомого, а почасти і міфічного.

«Полиновий смак волі» - роман про гіркі часи і нескорених попри все українців

Книга «Полиновий смак волі», написана уродженцем Черкащини, а нині киянином Борисом Пономаренком, презентована 26 травня у стінах Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. Уривки з книги, прочитані учасником презентації, знаменитим Анатолієм Пала-

маренком, вражали глибиною трагедії часів Другої світової...

Як зазначає рецензент книги Ігор Юхновський, книга – це роман про любов, про вроджений природою обов'язок тисяч простих українців поважати себе і любити...

У центрі оповіді – реальна історія життя двох молодих людей, вчительки Тетяни Кочерги і українського повстанця Василя Ясинчука. Вона – з села Козацьке на Черкащині, він – з села Козак на Волині...

Є в книзі ще один цікавий штрих: Олег, внук воїна УПА Василя Ясинчука, нині теж воює за волю України – складі добровольчого батальйону «Дніпро-1»...

«УЛЬТРАС», ЯКІ ВОЮВАЛИ В «АЗОВІ», НАГОРОДЖЕНІ ВІДЗНАКОЮ «ХОЛОДНИЙ ЯР»

У перерві футбольного матчу у Черкасах 15 травня радник голови Черкаської ОДА Андрій Кравець від імені губернатора Юрія Ткаченка вручив відзнаки «Холодний Яр» чотирьом «ультрас», які разом не тільки давним-давно вболівають за свої команди і друкать між собою, але і стояли пліч-о-пліч на Грушевського під час Революції Гідності та разом воювали в АТО у складі полку «Азов».

Нагороджені двоє миколаївців – Анатолій Дрьомов (позивний «Сумчанин») та Ілля Зелінський (позивний «Поганка») і двоє черкашан – Ігор Третьяк (позивний «Голд») та Євген Гаркавий (позивний «Гарік»). У складі полку «Азов» черкашани – з травня 2014 року, а миколаївці – з вересня того ж року. «Голд» відзначився у боях за Мар'їнку та під Іловайськом, троє інших – під час визволення і оборони Широкіного (а «Гарік» – ще й у боях під Гранітним).

Ярослав ЗВЕНИГОРА

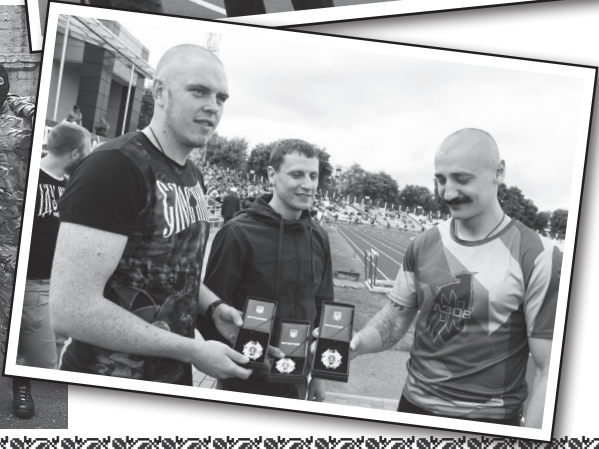

Фото Бориса ЮХНА та з архіву «Азову»

ЧЕРКАСЬКИЙ МУЗЕЙ ОРГАНІЗУВАВ ПЕРЕСУВНУ ФОТОВИСТАВКУ «СПРОТИВ ГЕНОЦИДУ»

У День пам'яті жертв політичних репресій Черкаський обласний краєзнавчий музей долучився до акції-пам'яті за безневинно закатованими, які постраждали від тоталітарного режиму наприкінці 30-40 років минулого століття.

З метою привернення уваги суспільства до трагічних подій в історії України, викликаних примусовим насадженням комуністичної ідеології, працівники музею протягом тривалого часу проводили значну науково-дослідницьку та пошукову роботу, вивчаючи матеріали Державного архіву Черкаської області, центрального і обласного архівів Служби безпеки України та інших.

У цей день у музеї працювала фотодокументальна виставка «Опір геноциду», яка розкривала невідомі сторінки історії Черкащини, починаючи з подій Української революції 1917-1921рр. і закінчуючи правозахисним рухом 1980-х років. Найбільше вражають матеріали, присвячені боротьбі за незалежну національну державу, створенню української автокефальної церкви, а також Драбівському повстанню 1930 року.

Значне місце в експозиції виставки займають матеріали, які розповідають про репресії проти діячів культури та науки, уродженців Черкащини, створення в краї націоналістичних осередків ОУН, загонів УПА. Широко

представлений правозахисний рух 1960-х – 1970-х років, представники якого виступали проти комуністичної системи, зокрема лідер українського правозахисного руху наш земляк В'ячеслав Чорновіл.

У рамках заходу, наукові співробітники обласного краєзнавчого музею протягом тижня провели просвітницьку виставку у Черкаському національному університеті ім. Богдана Хмельницького та черкаських ЗОШ №15, 21, 28.

«МЕЧ СВЯТОСЛАВА» ЕКСПОНУЄТЬСЯ У КАНЕВІ, НА ТАРАСОВІЙ ГОРІ

«Мечем Святослава» категорично називають його найбільші оптимісти-патріоти. Проте їм особливо не перечать навіть найбільш затяті песимісти – просто обережно кажуть про те, що те, що меч варязького типу X століття з високою вірогідністю міг належати легендарному князю Святославу Хороброму... 3 18 травня цей меч – в експозиції музею Шевченка в Каневі, на Тарасовій горі. Організатори цієї експозиції назвали її дипломатично: «Княжий меч доби Святослава Хороброго».

Меч з 22-метрової глибини 2011 року вилінув запорізький рибалка – біля легендарного острова Хортиця. Коли з заліза зняли шар іржі, під ним реставратори побачили напис давніми латинськими літерами – «Ульфберт».

Це клеймо означає різновид меча вікінгів – найкращий, який вони могли зробити. Сучасні вчені називають цей меч «роллс-ройсом у світі мечів», найдорожчою, найлегшою і найсмертоноснішою холодною зброєю того часу, яка належала лише князям, королям, полководцям. А мова йде про понад тисячу років тому... Імовірно, що ці мечі виготовлялися в майстернях у верхів'ях Рейну. Майстра, який їх кував, сучасники мали вважати рівним чарівникам і магам. Сталь, яка нині називається «тігельною», може виплавлятися тільки при температурі 1600°, якої досягли лише плавильні печі часів промислової революції XIX століття. А мечі вікінгів «Ульфберт» випередили свою епоху на 800 років...

Меч, який нині експонується в Каневі, пролежав майже тисячу років на дні Дніпра. Реставратори зазначають – це не перші варязькі мечі, знайдені біля Хортиці. 80 років тому, при будівництві ДніпроГЕСу неподалік місця нинішньої знахідки знайшли ще п'ять. Але вони значно простіші.

Унікальність зброї, збіг місця знахідки з орієнтовним місцем загибелі київського князя Святослава Ігоровича, а також виявлення подібних мечів схилиє істориків до думки про те, що даний меч – безпосередній учасником останнього бою київського князя Святослава Ігоровича з печенігами у 972 році...

У Каневі на Тарасовій горі унікальний меч експонуватиметься до 18 серпня.

Ярослав ЗВЕНИГОРА

Меч притягує до себе нинішніх українських воїнів і патріотів, для яких ім'я князя Святослава – свяченне...

СПІВАКИ З РУМУНІЇ, ГОСТЮЮЧИ НА ЧЕРКАЩИНІ, СПІВАЛИ ПІСЕНЬ НА СЛОВА КОБЗАРЯ

21 – 22 травня на Черкащині із дружнім візитом перебувала румунська делегація із асоціації «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка, міста Сучава.

22 травня голова Асоціації Борислав Петрашук та письменник Іван Кідешук взяли участь у заходах до 155-ї річниці від дня перепоховання праху Т. Г. Шевченка на Чернечій горі у Каневі.

У музеї Шевченківського національного заповідника письменник Іван Кідешук презентував дві свої книги – «Шевченко у піснях» та «Наш Шевченко».

Перший заступник голови облдержадміністрації Віталій Коваль і начальник управління культури та взаємозв'язків з громадськістю облдержадміністрації Олег Островський висловили подяку румунським гостям за їх вклад у розвиток української культури і вручили нагороди «200 років з

дня народження Тараса Шевченка».

Після урочистостей у музеї Шевченківського національного заповідника виступив румунський гурт «Негостинські голоси», який виконав автентичні пісні, основа яких – вірші Великого Кобзаря.

Борислав Петрашук поділився враженнями від Черкащини:

– Ми, зокрема, відвідали села Суботів та Мельники, визначні місця Холодного Яру. Вразила неповторна атмосфера і героїчна історія краю. Ці спогади ми повеземо з собою в Румунію і будемо популяризувати вас, як родинку всієї України.

Представники румунської «Просвіти» запросили делегацію із Черкаської області влітку цього року відвідати місто Сучава.

СЛОВО «АЗОВА»: КИЄВОМ ПРОЙШОВ МАРШ «ВИМОГИ НАЦІЇ – НІ КАПІТУЛЯЦІЇ!»

20 травня центром Києва прокрокував багатотисячний марш «Вимоги Нації – ні капітуляції». Участь у акції взяло щонайменше 10 тисяч чоловік.

Хода розпочалася біля монумента Батьківщини-Матері. Колону очолив Харківський осередок Цивільного Корпусу АЗОВ. Попереду їхали машини, вигукувалися заряди та лунав бойовий дріб по тулумбасу, який виконували «Чорні Запорожці» – сучасні однодумці одногоimenного легендарного формування часів визвольних змагань.

Марш прямував до стін Парламенту, аби сказати рішуче НІ капітуляції нашої держави у війні та закликати владу проводити вибори на Донбасі виключно після відновлення контролю над державним кордоном України.

Гасла «Слава Україні!» та «Україна понад усе!» прозвучали першими під час руху колон патріотів. Гаслом «Схід і Захід разом» усі учасники ходи наголосили на тому, що підтримати Вимоги Нації приїхали українці з усіх куточків держави: від Маріуполя до Луцька, від Харкова до Ужгорода. На половині пройденого шляху столицею у диму піротехніки гучно пронесли «Буде Україна вільна, буде ненька самостійна!» та «Одна єдина соборна Україна!» Протягом усієї ходи до активістів Цивільного Корпусу АЗОВ приєднувалися небайдужі кияни та гості столиці. Також чимало людей цікавило заходом, фотографували масштабний всеукраїнський марш – таких вже доволі давно не бачила столиця.

Як тільки марш дійшов до Верховної Ради, перед усіма присутніми слово взяв Лідер Азовського руху Андрій Білецький, який заявив, що акція «Вимоги Нації» – попереджувальна, і додав: «Якщо влада спробує провести вибори на Донбасі, ми винесемо цих депутатів і знайдемо нових!» Промова Андрія Білецького закінчилася оплесками усіх присутніх 10 тисяч активістів перед стінами Парламенту. Також слово мали Степан Хмара – політв'язень радянських таборів, Василь Шкляр – один із найвідоміших сучасних українських письменників та друг Хантер – командир роти 23-го БТРО.

Завершився марш «Вимоги Нації – ні капітуляції» запаленням активістами фаєрів та прочитанням Молитви Українського Націоналіста.

<http://azov.press/>

БОЄЦЬ «АЗОВУ» ПЕРЕДАВ МУЗЕЮ ШЕВЧЕНКА НАПІВЗГОРІЛУ КНИГУ ПРО КОБЗАРЯ, ПРИВЕЗЕНУ З АТО

155-річчя від часу перепоховання Тараса Шевченка відзначали сьогодні, 22 травня в Каневі на Черкащині. З'їхалися гості з усіх куточків України, а також делегації з Румунії та Франції.

Під час виступу голова Черкаської облдержадміністрації підкреслив: «Національну святиню, заповідник Тараса Шевченка в Каневі під опіку Української держави вперше було взято ще 1918 року за розпорядженням Симона Петлюри – скоро святкуватимемо 100-річчя від цієї дати. Коли ж до влади прийшла окупаційна більшовицька влада, це розпорядження стало єдиним не скасованим «петлюрівським» розпорядженням... Зовсім поруч з Тарасовою горою похований видатний археолог Микола Біляшівський.

Саме він розробив перший в Україні закон про охорону пам'яток культури, історії й мистецтва... Цей фактично бездоганний закон Центральної Ради не захотіли міняти навіть більшовики, коли прийшли до влади в

Україні. А 1923 року навіть закрили очі на донос про те, що Біляшівський урятував (вивіз із Канева і закопав у дворі Київського історичного музею) частину чавунного хреста, скинутого з могили Тараса Шевченка селянами-атеїстами, які святкували 1 Травня. Тепер він знову – тут, на Тарасовій горі. Таких знакових людей, справжніх патріотів України, завжди притягувало до себе ім'я Тараса Шевченка. Воно слугувало для них своєрідним оберегом. Окупанти нищили все українське, проте досягнути на ім'я Кобзаря боялися, лише «сором'язливо» приховували деякі з його віршів. А вони видаються пророчими й нині – і здається, що саме нинішньому поколінню українців, які воюють за свою волю, присвячені Шевченкові рядки:

**Борітеся — поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!**

Найдорожчим подарунком цього дня для Музею Тараса Шевченка в Каневі стала книга про Великого Кобзаря, яка називається «Вічний як народ», з епіграфом «Не вмирає душа наша, не вмирає воля...» Її, знайдену на третину згорілою у розбитій вороні артилерійській школі Широкого, відбитого у проросійських терористів на Донбасі, тут-таки, на Тарасовій горі, передав музею боєць полку «Азов» Ілля Зелінський з Миколаєва. У своєму короткому виступі він впевнено підкреслив: кожен, хто підняв руку проти української державності й волі, буде покараний. На завершення пролунала його фраза: «Слава нації!» і дніпровські кручі відгукнулися багатоголосим: «Смерть ворогам!»...

Ярослав ЗВЕНИГОРА,
фото Андрія КРАВЦЯ та
з архіву Іллі ЗЕЛІНСЬКОГО

НАДІЯ – НА ВОЛІ!

Після дворічного полону і повернення до Києва Надія попросила вибачення у всіх матерів, чий діти знаходяться в неволі або загинули в АТО.

«Я хочу вам сказати — я на волі. Я хочу попросити вибачення в усіх матерів, чий діти не повернулися з АТО, а я ще й досі жива. Я хочу вибачення попросити у всіх матерів, діти яких сидять у неволі, а я на волі. Я хочу вам сказати, так я не поверну мертвих, але я завжди готова покласти життя і не раз на полі бою за Україну», — сказала українка.

Вона може спокійно дивитися в очі співвітчизникам, бо воювала на своїй землі, за волю нації і незалежність держави.

Натомість, помилованих президентом Порошенком двох ГРУшників, привезли до Росії тихцем, без афішування перед ЗМІ і права отримати від них коментар. Держава-агресор, як і раніше, намагається переконати вже не світ, а хоча б своїх громадян, що нікого не посилає вбивати українців на українській землі...

У Лисянці відкрили пам'ятник батькові гетьмана Хмельницького

У центрі Лисянки на Черкащині урочисто відкрито пам'ятник козацькому осадному Михайлові Хмельницькому – батькові легендарного Гетьмана Богдана Хмельницького.

Ініціатор встановлення пам'ятника – генерал-майор Реєстрового козацтва Олександр Гаврилюк.

Довідка "Козацького краю"

Згідно з універсалом короля Сигізмунда III, виданим 28 червня 1622 року, урочище Лисянка перейшла до володінь руського воєводи Яна Даниловича. Поселенню, яке тут створювалося, надавалось Магдебурзьке право, тобто право на самоуправління міського населення.

Як стверджує краєзнавець Володимир Щербатюк, соратник Яна Даниловича, Михайло Хмельницький, став осадчим (розбудовником) містечка Лисянка і доклав чимало зусиль у відбудові лисянського краю.

Лисянський козацький полк, створений Максимом Кривоносом як військова й адміністративна одиниця існував короткий час на початку гетьманства Богдана Хмельницького з 1648 року, відокремившись від Корсунського полку. За Зборівською угодою був ліквідований та знов включений до Корсунського полку.

На нетривалий час відновлювався у 1657–1659 та 1664–1665 роках.

Полковники — Данило Якимович (1648–1649, 1657–1659) та Семен Височан (1664–1665).

Ярослав ЗВЕНИГОРА

Фото Олега ГОЛУБА

"Козацький край" – це найбільш актуальні публікації.

Наші журналісти працюють з архівами, істориками і краєзнавцями та виїжджають безпосередньо на передову у зону АТО – з Вами і для Вас ми пишемо про історію і сьогодення боротьби за Волю України..

Сайт нашої газети в Інтернеті оновлюється ЩОДЕННО!

www.cossackland.org.ua

ТАЄМНИЦІ МИНУЛОГО: УПА БУЛО СТВОРЕНО ЗА РОЗПОРЯДЖЕННЯМ... КАНІВЧАНИНА

Олександр БРАВАДА

"Поліська Січ" з'явилася на виконання розпорядження уродженця Черкащини Андрія Лівіцького — Президента УНР в екзилі

Перше збройне формування українських повстанців з назвою УПА було створене аж ніяк не 1943 року, як прийнято вважати, а трьома роками раніше – влітку 1940 року...

УПА "Поліська Січ" сформував легендарний Тарас Бульба-Боровець з підпільної організації "Українське національне відродження", підпорядкованої так званому уряду УНР в екзилі (у вигнанні). Розпорядження про створення УПА "Поліська Січ" Бульба-Боровець отримав безпосередньо від Андрія Лівіцького, беззмінного Президента УНР в екзилі, який змінив на посту загиблого Симона Петлюру і залишався на посаді 28 років: з 1926 до самої смерті у 1954 році...

Андрій Лівіцький народився на хуторі Червоний Кут поруч з селом Ліпляве Золотоніського повіту Полтавської губернії (нині Канівського району Черкащини). Із лівобережжям сучасної Черкащини і Полтавщиною Лівіцького пов'язує не тільки місце народження. Певний час він був мировим суддею Золотоніського повіту,

гласним Золотоніського повітового і Полтавського губернського земств. Після розвалу Російської імперії Лівіцький саме від повітової Селянської спілки Золотоніщини був обраний до Української Центральної Ради. Займав високі посади в уряді УНР, а після загибелі Петлюри очолив Директорію...

Задумана Лівіцьким Українська Повстанська Армія мала продовжити справу збройної боротьби за відновлення незалежності України. Згідно початкового задуму, поруч із "Поліською Січчю" на теренах України мали постати ще й "Волинська Січ" та "Полтавська Січ" (остання, зокрема, мала діяти і на території сучасних Золотоніщини-Канівщини-Чорнобаївщини).

На роль організатора УПА якнайкраще підходив Тарас Бульба-Боровець, який на той час вже відсидів за націоналістичну діяльність декілька місяців у польському концтаборі "Берега Картуська". Отримавши від Лівіцького відповідне завдання у червні 1940 року, Бульба-Боровець вже в ніч на 1 серпня таємно перетнув радянський кордон. Під час переправи через Буг порушників помітили прикордонники – у перестрілці загинула зв'язкова Бульби-Боровиці Валентина Кульчицька. На ту мить вона була єдиним вояком ще не створеної "Поліської Січі", та вже через рік Січ була справжньою армією з числом бійців близько 10 тисяч...

Цікаво, що командуючи створеною на розпорядження канівчанина УПА "Поліська Січ", Тарас Боровець підписував більшість наказів псевдонімом на честь гайдамацького ватажка з Христинівщини – Гонти. Вже з початком Другої світової став Бульбою...

Гітлерівці так і не дочекалися лояльності від УПА "Поліська Січ". Створена нею самопроголошена "Олевська Республіка" не допускала на свою територію чужинців з серпня по листопад 1941 року: на адмінбудівлях

висіли синьо-жовті прапори, вулицями ходили патрулі у шапках-"мазепинках" і з синьо-жовтими пов'язками на руках, а українська адміністрація навіть мала офіційний друкований вісник – газету "Гайдамака".

Пізніше українське самоврядування було ліквідоване гітлерівцями. За утиски українського населення окупанти розплачувалися у збройних сутичках з УПА "Поліська Січ". Найвідоміші бої

сумновідомого концтабору Заксенгаузен, де мало не по сусідству тоді ж сидів і Степан Бандера.

До речі, тільки ідіот може стверджувати, що в Заксенгаузені, де зокрема утримувалися вищі військові чини армій антигітлерівської коаліції, українські націоналісти жили мало не як в готелі на курорті. За час існування Заксенгаузен

Командири УПА «Поліська Січ». Третій зліва – Тарас Бульба-Боровець

1/5 38
Андрій Лівіцький

"бульбівців" – так звали "Гощівська операція", коли повстанці, знищивши німецьку охорону, захопили друкарню, звільнення від гітлерівців залізничної станції Шепетівка у ніч проти 19 серпня 1942 року та бої за місто Людвипіль 28 березня 1943 року, коли есесівський підрозділ так і не зміг увірватися до міста, контрольованого повстанцями – німці втратили вбитими 58 солдатів і офіцерів, згоріло п'ять гітлерівських автівок...

Після конфлікту з бандерівською ОУН, яка намагалася перевести "Поліську Січ" у своє підпорядкування, Тарас Бульба-Боровець, щоб не мати однакову з оунівською УПА назву, у липні 43-го перейменував свою УПА "Поліська Січ" на УНАР (Українську Народну Революційну армію). Під ударами есесівських підрозділів, які посилюють боротьбу проти партизанів, "Поліська Січ" фактично припиняє свою діяльність до кінця осені того ж року.

У листопаді 1943 року Бульбу-Боровця арештовує гестапо – він потрапляє до

тут загинуло близько 100 тисяч ув'язнених. Серед найбільш відомих – син Сталіна, якого тиран-батько відмовився визволяти, заявивши, що "солдат на генералів не міняє" – він кинувся на колючу огорожу і конвоїр пустив чергу... Британський офіцер Джон Годвін увічнив своє ім'я тим, що коли його повели розстрілювати, зумів вирвати зброю у начальника конвою і застрелити його. У Заксенгаузені, в момент початку Варшавського повстання був страчений і командуючий польської Армії Крайової Стефан Грот-Ровецький...

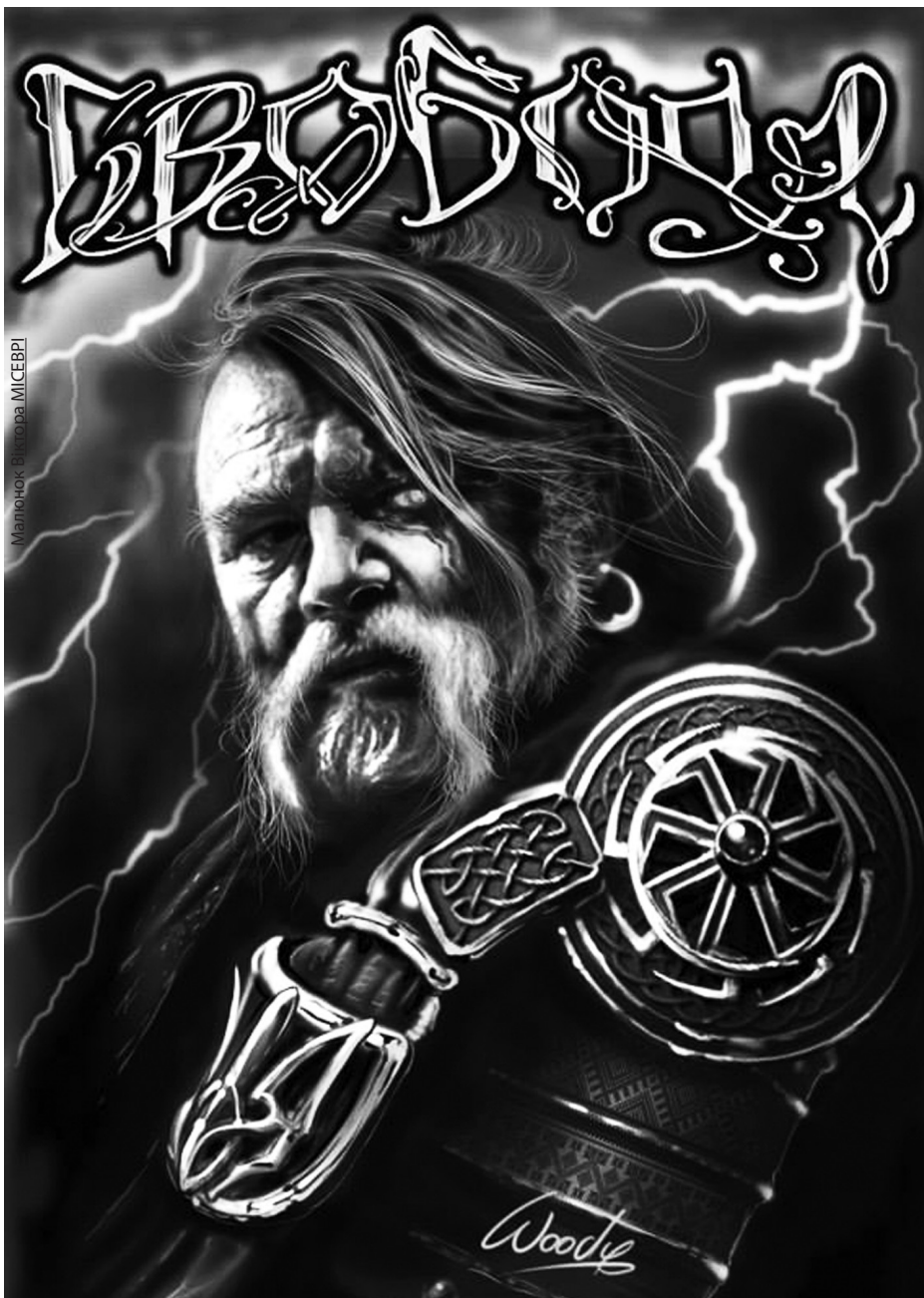
У концтаборі Бульба-Боровець пробув більше року. Після звільнення і завершення війни певний час мешкав у Західній Німеччині, а потім – у Канаді. Коли командир УПА, створеної за ініціативи уродженця Канівщини, помер у травні 1951 року, полум'яну промову над могилою сказав інший уродженець Черкащини – колишній старшина війська УНР, знаменитий холодноярський отаман, який народився на Звенигородщині – Іван Лютий-Лютенко...

У середині XVI століття московські полчища поповзли на Захід – знову "царь велел во что би то ні стало стать ближє к Європе", а метод російський для цього був один – спробувати вкрати шмат чужої території, вийти до моря, а вже потім "торговать по морю с купцями європейськими". Так звана Лівонська війна розпочалася в січні 1558 року з вторгнення московитів на землі західних сусідів. Командувати московською армією, яка відповідала за "обеспечиваніє європейского развітїя Рассїи" сумнозвісний цар Іван Грозний призначив казансько-го хана Шах-Алі, підручними якого були воеводи Глінський та Захарін-Юр'єв. Того року вдалося загарбати Ригу, Нарву, Тарту та багато інших міст. Проте подальші мляві бойові дії особливого успіху не мали роками: московити разом з казанськими татарами наварилися на рішучий опір місцевого населення – в першу чергу, литовців, українців та білорусів.

Започаткована старостою Черкаським і Канівським Дмитром Вишневецьким система формування бойових козацьких полків значно посилила об'єднане європейське військо. Створені протягом 1561 року козацькі реєстрові полки в Острі, Любечі й Черкасах (з відділом у Каневі) виступили на захист білорусько-українських земель Сіверщини від московсько-татарських загарбників. В обороні замків, розвідці і бойових рейдах по території ворога українці продемонстрували: кожна козацька шабля варта десятка шabelь московських і татарських вояк Івана Грозного...

Взимку 1563 року цар Грозний, чия "виваженість вчинків" прославила його на весь світ, грюкнув посохом, вимагаючи активізації наступу в землі Литви: "во імя інтересов русских" знову полилася кров, а на чужі землі знову вирушили диковинні для Європи московські солдати – бородаті і в яскраво-червоному довжелезному вбранні. Після двотижневої облоги їм вдалося захопити Полоцьк. Подивувались тому, як багато у місті євреїв, цар Грозний розпорядився терміново охрестити їх, а всіх, хто відмовився це робити, звелів утопити в Двіні. Та це було останнім "успіхом"...

23 січня 1564 року відчинилася міська брама Полоцька, і з неї у подальший загарбницький похід загриміло щитами і обладунками 20-тисячне (за іншими даними – 30 тис.) військо московського князя Петра Шуйського. Під Оршею заплановано було об'єднатися зі смоленськими військами князів Срібного і Оболенського. Та вже 26 січня полчища Шуйського, які розтягнулися довжелезною колоною в Івнівських полях над білоруською річкою Улою, були ущент розбиті поблизу містечка Чашники литовсько-білорусько-українським військом князя Радзивілла... Розвідка вчасно попередила Шуйського про на-

ЧЕРКАСЬКА ШАБЛЯ ПІД НОСОМ МОСКОВСЬКОГО ЦАРЯ

Під час Лівонської війни захищати Європу від солдатні Івана Грозного вирушили козаки з Черкас і Канева...

ближення загонів його ворогів, проте московський князь скептично поставився до їхньої кількості – за різними джерелами, оборонців білоруської землі було всього від 4 до 6 тисяч, тобто у п'ятеро менше, ніж загарбників. Недооцінив – і поплатився за це... Після короткого жорстокого бою поле було буквально завалене трупами. Вся верхівка московського війська або загинула в бою, або потонула в річці під час втечі (полягли князі Дмитрієв, Палецький та інші), або потрапила до полону (зокрема князь Войнаровський та воевода Плещеев). Разом з жалюгідними рештками московського війська (уціліло не більше 5 тисяч) встиг втікти назад до Полоцька князь Шеремет'єв. Тікав так швидко, що загубив зброю. Його колчан зі стрілами і меч знайшли після битви між тілами загиблих московитів і принесли до князя Радзивілла...

Переможна ж армія Радзивілла втратила в бою усього 20 осіб загиблими, ще близько семисот ратників було поранено. Звитязцям дісталися величезні трофеї – тільки важких московських гармат отримали більше сотні, а легкої зброї, провізії, срібного посуду і броньованих обладунків – взагалі не злічити. Ще ніколи на білоруській землі так задешево не розпродавали шоломи, зброю і соболині шуби, як після битви під Чашниками...

"Русские бежали малодушно, доставив случай полякам хвалиться и величаться своей победой, действительно блестящей..." – так з гіркотою писав пізніше російський князь Оболенський про ті події. Давня й дивна звичка Москви – ділити усіх

тільки на "русских" і "нерусских" – у даному випадку "поляками" він називав військо, де тих поляків майже не було. Насправді ж навіть головними старшинами війська литовського князя Радзивілла у битві під Чашниками були Григорій Ходкевич, чий давній українсько-білоруський рід походить з Київщини, і Роман Сангушко, брат якого був старостою Черкаським і Канівським, а дядько – старостою Вінницьким і Звенигородським...

Загинув у тій битві сам головнокомандувач московської армії Шуйський. В бою під ним убили коня, але князь пішки дійшов до сусіднього села – вже там його з розрубаною головою знайшли у криниці, тож дослідники схильні вважати, що посланця московського царя зарубали місцеві білоруські селяни... За розпорядженням князя Радзивілла Шуйського було поховано з військовими почесностями у Вільно (сучасний Вільнюс), а його броньований обладунок повернувся до Москви.

Цей обладунок мав окрему цікаву історію: через два десятки років цар Іван Грозний передав князеву кольчугу-панцир разом з іншими дарами іншому своєму улюбленцеві – Єрмаку, який саме "освоював" Сибір, вогнем і мечем відбиваючи його для Москви у місцевих народів. Сибірська легенда каже, що саме панцир Шуйського, в який був одягнений Єрмак, потягнув у серпні 1585 року "покорителя Сібірі" на дно річки Іртиш, коли єрмаковий загін був розбитий воїнами Кучума. Щоправда, інша легенда каже, що перш ніж отаман втонув, його горло пронизав спис богатиря Кутугая...

Майже століття трофейний обладунок Шуйського-Єрмака носили ватажки калмицьких племен, а в 1646 році козаки відбили його у сибірських повстанців-селякупів. Так дещо пошкоджений за час "експлуатації" панцир знову повернувся до Москви. На ньому до сьогодні видно на одній із бляшок вигравіюване ім'я Шуйського. Деякі бляшки з панциря Шуйського, на яких були двоголові царські орли, знайшли у 1915 році під час розкопок сибірської столиці Кашлик, де колись пере-

3 червня - пам'ять Святих Рівноапостольних царя Константина і матері його цариці Єлени

Святий імператор Константин, який отримав від Церкви найменування Рівноапостольний, а у всесвітній історії названий Великим, був сином цезаря Констанція Хлора (305-306), що правив Галлією і Британією. Величезна Римська імперія була на той час розділена на Західну і Східну, на чолі яких знаходилися два самостійні імператори що мали співправителів. Одним з таких співправителів в Західній половині був батько імператора Костянтина.

Свята цариця Єлена, мати імператора Константина, була християнкою. Майбутній правитель усієї Римської імперії - Костянтин був вихований в повазі до християнської релігії. Батько його не переслідував християн в керованих ним країнах, в той час, як в усій іншій Римській імперії християни піддавалися жорстоким гонінням з боку імператорів Діоклетіана (284-305), його співправителя Максиміана Галерія (305-311) - на Сході і імператора Максиміана Геркула (284-305) - на Заході.

Після смерті Констанція Хлора син його Константин в 306 році був проголошений військами імператором Галлії і Британії. Насамперед новий імператор проголосив в підвладних йому країнах свободу сповідання християнської віри. Він благав Бога дати йому знамення, яке надихнуло б його військо хоробро битися, і Господь явив йому на небі сяюче знамення Хреста з написом «Цим перемагай».

Зробившись повновладним правителем Західної частини Римської імперії, Константин видав в 313 році Міланський едикт про віротерпимість, а в 323 році, коли запанував як єдиний імператор над усією Римською імперією, розповсюдив дію Міланського едикту і на усю Східну частину імперії. Після трьохсот років гонінь християни уперше отримали можливість відкрито сповідувати свою віру в Христа.

Костянтин був глибоко переконаний, що тільки християнська релігія може об'єднати величезну різномірну Римську імперію. Він всіляко підтримував Церкву, повертав із заслання сповідників-християн, будував церкви, піклувався про духовенство.

Глибоко шануючи Хрест Господній, імператор бажав знайти і самий Животворчий Хрест, на якому був розп'ятий Господь наш Ісус Христос. Для цієї мети він відправив в Єрусалим свою матір - святу царицю Єлену, давши їй великі повноваження і матеріальні засоби. Разом з Єрусалимським Патріархом Макарієм свята Єлена приступила до пошуків, і промислом Божим Животворчий Хрест був дивовижним чином знайдений в 326 році. Знаходячись в Палестині, свята цариця багато що зробила на користь Церкви. Вона наказала звільнити усі місця, пов'язані із земним життям Господа і Його Пречистої Матері, від всяких слідів язичництва, звеліла спорудити в цих пам'ятних місцях християнські церкви. Над печерою Гробу Господнього сам імператор Костянтин звелів спорудити прекрасний храм на славу Воскресіння Христового. Свята Єлена віддала Животворчий Хрест на зберігання Патріархові, частину ж Хреста узяла з собою для вручення імператорові. Роздавши в Єрусалимі щедрю милостиню і влаштувавши трапези для бідних, під час яких сама прислужувалася, свята цариця Єлена повернулася в Константинополь, де незабаром померла в 327 році.

За свої великі заслуги перед Церквою і за знайдення Животворчого Хреста цариця Єлена іменується Рівноапостольною.

За наказом імператора, був скликаний в 325 році Перший Вселенський Собор в місті Нікеї. 318 єпископів зібралися на цей Собор, його учасниками були єпископи-сповідники в період гонінь і багато інших світильників Церкви, серед яких, - святий Миколай Мирлікійський. Імператор був присутнім на засіданнях Собору. Був складений Символ віри, в який був внесений термін «Єдиносущний Отець», такий, що назавжди закріпив у свідомості православних християн істину про Божественність Ісуса Христа, що прийняв людську природу для спасіння усього людського роду.

Після Нікейського Собору Рівноапостольний Костянтин продовжував активну діяльність на користь Церкви. У кінці життя він прийняв святе хрещення, підготувавшись до нього усім своїм життям. Помер святий Костянтин в день П'ятидесятниці в 337 році і був похоронений в церкві святих Апостолів.

Святий Рівноапостольний Константине та Єлено молись Богу за нас!

З повагою підготував настоятель Храму святих Апостолів Петра і Павла м. Чигирин та настоятель храму святого Праведного Петра Багатостраждального (Калнишевського) - протоієрей Василь Цириль.

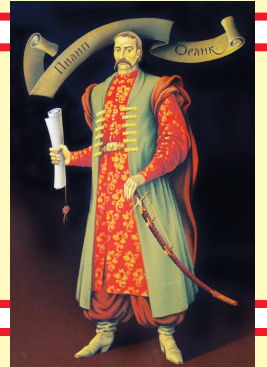
ДЕНЬ В ІСТОРІЇ 23 – 31 травня

23 травня - День Героїв, щорічне свято, встановлене на честь українських вояків — борців за волю України.

23 травня 1920 р. помер художник Георгій НАРБУТ, автор ескізів перших українських грошей і поштових марок та проекту герба УНР.

23 травня 1938 р. від руки московського агента загинув полковник Армії УНР Євген КОНОВАЛЕЦЬ, командир корпусу Січових стрільців, начальний командант УВО, голова ПУН.

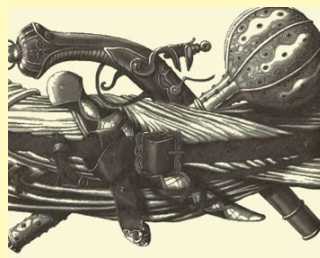

24 травня 1093р. на річці Стугні половці розбили військо київського князя Святополка Ізяславича, чим змусили його... одружитися з дочкою хана Тугоркана.

24 травня 1571р. татарські війська хана Девлет-Герая, які прийшли з території сучасної України – Криму, ущент спалили Москву.

24 травня 1742 р. помер Гетьман України Пилип ОРЛИК.

24 травня 2003 р. Україна вперше прийняла участь у «Євробаченні».

25 травня 1630 р. козаки Тараса ТРЯСИЛА під Переяславом розбили польських загарбників.

25 травня 1709 р. москалі зруйнували Чортомлицьку Січ.

25 травня 1889 р. у Києві народився Ігор СІКОРСЬКИЙ – знаменитий авіаконструктор, творець перших вертольотів.

25 травня 1926 р. у Парижі Самуїл Шварцбард убив Симона ПЕТЛЮРУ.

26 травня 1648 р. 15-тисячне військо гетьмана Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО під Корсунем на Черкащині ущент розбило 18-тисячну польську армію.

26 травня 2014 р. почалися бої за Донецький аеропорт – час славетних «кіборгів».

27 Травня 1753 р. завершене будівництво Андріївської церкви в Києві.

27 Травня 1859 р. у с. Кам'яно-Костувате Херсонської губернії народився Панас САКСАГАНСЬКИЙ, український актор і режисер, театральний діяч, засновник Народного театру в Києві.

28 травня 1916 р. помер поет і письменник Іван ФРАНКО.

28 травня 1997 р. глави урядів України й Росії підписали пакет документів про базування й розподіл Чорноморського флоту. Москва зобов'язувалася прибрати свій ЧФ геть з українського Криму до 2017 року.

29 травня 1653 р. війська Тиміша ХМЕЛЬНИЦЬКОГО зазнали поразки під Торговицею.

29 травня 1915 р. помер Клим ГУТКОВСЬКИЙ, командант Гуцульської сотні УСС, редактор часопису "Праця".

29 травня 1952 р. помер Михайло ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО, начальний комендант УГА, командувач Армії УНР.

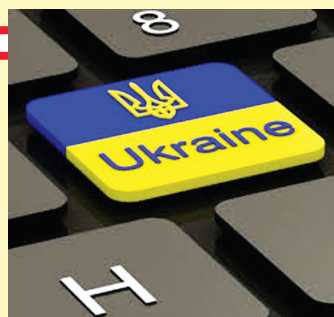
29 травня 2014 року від рук проросійських терористів загинув генерал-майор Нацгвардії Сергій КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

30 травня 1887 р. народився Олександр АРХИПЕНКО — український та американський скульптор і художник, один із основоположників кубізму в скульптурі.

30 травня 2000 р. у день похорону українського композитора Ігоря БІЛОЗОРА, померлого від травм, отриманих від російських націоналістів, на вулиці Львова вийшло понад 100 тисяч людей.

31 травня 1896 р. народився Іван ПОДЮК, січовий стрілець, поручник УГА, лікар.

У травні 1125 р. помер Великий князь київський Володимир МОНОМАХ.

У травні 1921 р. загинув Максим ТЕРЕЩЕНКО, начальник Холодноярського повстанського штабу.

У травні 1992 р. помер Антін КУЩИНСЬКИЙ, сотник Вільного козацтва, командант Гуцульського коша Карпатської Січі, редактор журналу "Українське козацтво".